

2018-04-18

Riksantikvarieämbetet
Kulturmiljöavdelningen
Box 5405
114 84 Stockholm

reistrator@raa.se

BYGGNADS
VÅRDS
FÖRENINGEN

Ang. frågan om Länsstyrelsens i Västerbottens län beslut att inte byggnadsminnesförklara Länslasarettet i Umeå.

Svenska byggnadsvårdsföreningen, SBF, har erfarit att Föreningen Byggnadskultur i Umeå har hemställt att Riksantikvarieämbetet enligt 3 kap 19§ kulturmiljölagen måtte överklaga Länsstyrelsens i Västerbottens län beslut 2018-04-06 att inte byggnadsminnesförklara Länslasarettet beläget å fastigheten Sofiehem 3:1 i Umeå kommun.

Rivningslovet för Lasarettet avstyrktes samstämt av sakkunniga företrädare med hänsyn till byggnadens höga kulturhistoriska och arkitektoniska värde samt dess betydelse som del av en historisk helhetsmiljö (remissvar från Västerbottens museum, Västerbottens medicinhistoriska Förening, Föreningen Byggnadskultur i Umeå, Svenska byggnadsvårdsföreningen, Hembygdsföreningen Umbygda och representanter för verksamhetsutövare i det gamla lasarettet samt stadsarkitektens tjänsteskrivelse). SBF yttrade sig 2015-01-30 över rivningslovet och anförde då sammanfattningsvis följande: "Den rivningshotade byggnaden har ett väl dokumenterat högt kulturhistoriskt och arkitektoniskt värde. Byggnaden är utformad av två av sin tids mest kända arkitekter. Byggnaden utgör tillsammans med parken ett mycket värdefullt inslag i stadsmiljön. Svenska byggnadsvårdsföreningen framhåller med kraft att byggnaden bör bevaras." Ingen part ansågs ha rätt att överklaga rivningsbeslutet.

Den planerade rivningen av Lasarettet är ett av många liknande fall där byggnadsminnesklassade byggnader rivs. I Marstrand har rivningslov beslutats för det anrika turisthotellet "Oscars" som fått förfalla så att det nu är bortom räddning till följd av att kommunen inte uppfyllt sitt tillsynsansvar. Därmed försvinner en viktig symbolbyggnad från badortsepoken i slutet av 1800-talet. Länsstyrelsen har tidigare förklarat att hotellet är av byggnadsminnesklass och påtalat att rivningen innebär påtaglig skada på riksintresset. Byggnadsminnesförklaring har dock inte kommit till stånd eftersom fastighetsägaren motsatte sig detta.

Ett annat exempel är prästgården i Lindberga församling i Varberg där församlingen nu rivit prästgården för att kunna sälja marken för bostadsexploatering. Prästgården hade en sällsynt byggnadskonstruktion, ett gjuthus, och under sentida ytskikt fanns det välbevarade kalkmålningar från 1800-talet. Gården hade ett högt kulturhistoriskt värde och Riksantikvarieämbetet ansåg 1989 att gården borde bli byggnadsminne. Eftersom gården låg utanför detaljplan krävdes inte ens rivningslov. Byggnadsvårdsföreningens begäran om byggnadsminnesförklaring avslogs nyligen av länsstyrelsen med hänvisning till att fastighetsägaren motsatte sig detta.

Det är tydligt att trots nationella miljö kvalitetsmål och lagstiftning till skydd för kulturarvet så finns det inte tillräckliga hinder för att riva byggnadsminnesklassade byggnader. Det saknas

sanktioner vid överträdelse av lagreglerna. Vanligen finns det få, ibland inte någon, sakägare med rätt att överklaga rivningsbesluten. För byggnader utanför planlagd mark krävs det inte ens rivningslov. Länsstyrelsen synes regelmässigt avvisa byggnadsminnesförklaringar om fastighetsägaren motsätter sig detta.

Lasarettet i Umeå är därför inte bara ett viktigt ärende i sig utan också ett principiellt viktigt exempel på ett stort allmänt hot mot byggnadsminnesklassade byggnader i hela landet. SBF hemställer därför att Riksantikvarieämbetet måtte tillgodose begäran från Föreningen Byggnadskultur i Umeå att överklaga Länsstyrelsens i Västerbottens län beslut att inte byggnadsminnesförklara Länslasarettet.

För Svenska byggnadsvårdsföreningen dag som ovan

Vicki Wenander
Ordförande

Kristina Berglund
Vice ordförande
kristina.berglund.ark@gmail.com

Svenska byggnadsvårdsföreningen grundades 1975 och är en oberoende icke vinstdrivande, ideell förening med cirka 6000 medlemmar. Föreningen är en miljöorganisation vars huvudsakliga ändamål är att sprida och förmedla kunskap om byggnadsvård och sunt byggande, att slå vakt om vårt byggda och gröna kulturarv och nyttja detta som en resurs i stadsutvecklingen samt att främja en god stadsmiljö och god kvalitet i övrigt i nutida stadsplanering.